

ikke for enkelte, men for en stor Masse af Statens Borgere. Det er jo vitterligt, at Bondestanden er misfornøiet med denne Afgift; thi den maa lønne Biskopperne gennem Tienden, og det vil jeg bede de ærede Herrer vel lægge Mærke til, som tale Kjøbstædernes Sag saa ivrigt, og som mange Gange her i Thinget have yttret, at Kjøbstæderne ere prægraverede fremfor Landet med Hensyn til Afgifter, at Tiendeyderne gennem Tienden bidrage til at lønne mange Præster i Kjøbstæderne, bidrage til at holde Kirkerne vedlige i Kjøbstæderne, ja, endogfaa undertiden bidrage til, at Borgene ikke behøve at betale saa Meget til Borgskolerne, og bidrage igennem Tienden til mange andre offentlige Stiftelser, hvoraf Bondestanden ingen Gavn har, men udelukkende Kjøbstæderne. Det er ogsaa en vigtig Betragtning, at Menigheden ikke har kunnet faae de allerbedste Dnsfer opfyldt med Hensyn til Kirken; dermed maae netop Tiendeyderne være meget misfornøiede, at de store Bidrag, de give til Kirkerne, for den allerstørste Deel, ja næsten udelukkende, flyde i Tiendetagerens Lomme. Det gaaer saa vidt, at man har nægtet at indsatte Vinduer i Baabenhuse, hvor Kirkegangskonerne skulle opholde sig, at man har nægtet at male nye Stole, medens de ældre vare malede, at man har nægtet og faaet Bisfald af Cancelliet for, at man ikke behøvede at male Stolene, naar det ikke kunde bevises af Spor paa Træværket, at de i gamle Dage havde været malede. Jeg kunde endnu anføre mange Exempler paa, hvor Lidt der gjøres for de mange Penge, der betales til Kirkeierne; men jeg har blot anført dette, for at vise, at Tiendeydernes Dnske om at komme i Besiddelse af deres Kirker, er naturligt og rigtigt. Det er vistnok sandt, man kan sige: „Ja, Tiendeyderne have jo kjøbt Eiendommene med Forpligtelse til at betale Tienden“. Det er ganske rigtigt, men de have ogsaa kjøbt deres Eiendomme med den Forpligtelse, at yde et større Bidrag i Skat, end Eierne af Gaarde med frit Hartkorn. Imidlertid er Staten dog gaaet ind paa at egalifere Hartkornet, forsaavidt Skatterne angik; den er, tagende Hensyn til de menneskelige Svagheder, gaaet ind paa at have denne Misfornøielse, som fandt

Sted blandt Besidderne af frit Hartkorn, og det er rigtigt, at Staten tager Hensyn til at sjerne saadanne Misfornøielser, der opstaae paa Grund af Forurettelse, begaaet i tidligere Tid. Det har ogsaa andre Stater gjort, og det navnlig Stater, som just ellers ikke ere bekjendte for at tage særdeles Hensyn til Borgernes Dnsfer; de have med meget betydelige Opoffrelser converteret Tienden, fordi de have erkjendt, at det var rigtigt at faae denne faste Afgift fjernet.

Orsted: Forsaavidt der er Spørgsmaal om den Tiendeafløsning, der er bragt i Forslag af en æret Landstingsmand, saa er jeg aldeles enig i Alt, hvad der er anført af Udvalgets Fleerhed om det aldeles Utilraadelige i dette Forslag, og jeg tror, at det allerede paa Grund deraf og med Hensyn til hvad der af den høitærede Finansminister er blevet udviklet, kan antages af Thinget, at man ikke gaaer ind derpaa. Jeg skal dog med Hensyn til denne Gjenstand gjøre en Bemærkning, og det er den, at jeg vilde have ønsket, at Udvalget havde paa en bestemtere og skarpere Maade udtalt sig imod Retfærdigheden af det gjorte Forslag, end det har gjort. Udvalget har mere henholdt sig til Tidsforholdene, der gjøre Iværksættelsen af Forslaget betænkelig, og til det Uensigtsmæssige i Forslaget, saaledes som det foreligger. Jeg tror derimod, at der ikke er nogen Retfærdighedsgrund, der kunde anbefale Forslaget, og at det vil mangesidigen medføre Uretfærdighed og Fare for mangfoldige offentlige Institutioner. Jeg skal ikke ytre mig vidtløftigere derom, siden jeg tror, at det ikke vil faae nogen endelig Indflydelse paa Sagens Udsald; men jeg skal dog bemærke, at jeg har anseet det for rigtigt at fremsætte denne Bemærkning; thi Udvalget har selv udtalt, hvorledes en saadan Afløsning, som den omhandlede, vilde give Næring til en Spænding og Frygt for Eiendomsforholdenes Sikkerhed, som for Tiden hersker, og dette er vistnok en stor Sandhed; men denne Frygt og Spænding ophæves ikke ved, at man giver Udsligt til, at det, der for Dieblicket fortales, i Fremtiden vil kunne opnaaes, ja, at man endog gjør Forslag, der sigte til at forberede det. Det har ved andre Leiligheder viist sig, hvorledes det,